

Notă cu privire la modificările aduse în regimul juridic al francizei în anul 2019 sau „Dușmanul binelui – mai binele”

dr. Mihaela MOCANU

avocat

ABSTRACT

Towards the end of 2019, certain amendments have been brought to the regulation of franchising in Romania. Without representing a paradigm change – otherwise impossible, considering the European franchising regulation, as an exception from the restrictions set out by the competition legislation (although softened throughout the years) – the changes must be taken into account. Setting out certain obligations which did not exist, or existed in unstandardized form, the amendments lead to a change in the development of the pre-contractual phase, material in the construction of a franchise network.

Keywords: *pre-contractual disclosure document, pilot-unit, National franchise register, discretionary registration, unconstitutional regulation*

REZUMAT

Spre sfârșitul anului 2019 au fost aduse modificări în ce privește reglementarea francizei în România. Fără a reprezenta o schimbare de paradigmă – lucru imposibil, de altfel, având în vedere reglementarea la nivel european a francizei, ca o excepție de la restricțiile impuse de legislația în materia concurenței (deși edulcorată de-a lungul anilor) – modificările aduse trebuie observate. Impunându-se anumite obligații care anterior nu existau, ori existau sub o altă formă, respectiv cea nestandardizată, modificarea conduce la schimbarea modalității de desfășurare a etapei precontractuale, importantă în construcția rețelei de franciză.

Cuvinte-cheie: *document de informare precontractuală, unitate pilot, Registrul național de franciză, înscriere facultativă, reglementare neconstituțională*

Legislație relevantă: Legea nr. 179/2019

Modificările aduse de primul act normativ – Legea nr. 179/2019 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 52/1997 privind regimul juridic al francizei, precum și pentru

modificarea art. 7 pct. 15 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal^[1] – sunt parțial clarificatoare (precum redefinirea unor noțiuni: a francizei, a obligației de informare precontractuală prin definirea „documentului de dezvăluire de informații”, a experienței anterioare a francizorului prin definirea „unității-pilot”), parțial formaliste (precum modificarea terminologiei și înlocuirea termenului de „beneficiar” cu „francizat” – salutară, de altfel, având în vedere că în practică acest termen era oricum folosit) și, categoric, novatoare (prin instituirea Registrului Național al Francizei).

I. Modificările aduse Ordonanței de Guvern nr. 52/1997 privind regimul juridic al francizei

1. Prima modificare este cea adusă definiției francizei: „Franciza reprezintă un sistem de comercializare a produselor și/sau al serviciilor și/sau al tehnologiilor, bazat pe o colaborare continuă între persoanele fizice sau juridice independente din punct de vedere juridic și financiar, prin care o persoană denumită francizor acordă altei persoane numită francizat, dreptul și impune obligația de a exploata o afacere în conformitate cu conceptul francizorului. Acest drept autorizează și obligă pe francizat, în schimbul unei contribuții financiare directe sau indirecte, să utilizeze mărcile de produse și/sau de servicii, alte drepturi de proprietate industrială protejate, know-how-ul, drepturile de autor, precum și însemne ale comercianților, beneficiind de un aport continuu de asistență comercială și/sau tehnică din partea francizorului, în cadrul și pe durata contractului de franciză încheiat între părți în acest scop”^[2] [art. 1 alin. (1) O.G. nr. 52/1997 privind regimul francizei, republicată].

Textul propus aduce completări binevenite definiției francizei, având ca sursă de inspirație Codul deontologic european al francizei (care definește franciza ca fiind „un sistem de comercializare de produse și/sau de servicii și/sau tehnologii, bazat pe o colaborare strânsă și continuă între agenți economici distincți și independenți din punct de vedere juridic și financiar, respectiv francizorul și francizații, în care francizorul le acordă francizaților săi dreptul și le impune obligația de a exploata activitatea în conformitate cu conceptul său. Dreptul astfel concedat autorizează și obligă francizatul, în schimbul unei contribuții financiare directe sau indirecte să utilizeze emblema și/sau marca produselor și/sau serviciilor, know-how-ul și alte drepturi de proprietate intelectuală, fiind susținut prin aportul continuu în asistență comercială și/sau tehnică în cadrul și pentru durata unui contract scris de franciză, încheiat de părți în acest scop”^[3]).

^[1] Publicată în M. Of. nr. 829 din 11 octombrie 2019.

^[2] Textul anterior avea următorul conținut: „Franciza este un sistem de comercializare bazat pe o colaborare continuă între persoane fizice sau juridice, independente din punct de vedere financiar, prin care o persoană, denumită francizor, acordă unei alte persoane, denumită beneficiar, dreptul de a exploata sau de a dezvolta o afacere, un produs, o tehnologie sau un serviciu.”

^[3] Codul deontologic european al francizei art. 1 „*Franchising is a system of marketing goods and/or services and/or technology, which is based upon a close and ongoing collaboration between legally and financially separate and independent undertakings, the Franchisor and its individual Franchisees, whereby the Franchisor grants its individual Franchisee the right, and imposes the obligation, to conduct a business in accordance with the Franchisor's concept. The right entitles and compels the individual Franchisee, in exchange for a direct or indirect financial consideration, to use the Franchisor's trade name, and/or trade mark and/or service mark, know-how, business and technical methods, procedural system, and other industrial and /or intellectual property rights, supported by continuing provision of commercial and technical assistance, within the framework and for the term of a written franchise agreement, concluded between parties for this purpose.*”
A se vedea www.eff-franchise.com

2. Cea de a doua modificare [adusă prin art. 1 alin. (2) lit. a)] se referă la calitatea francizorului de titular al drepturilor asupra mărcii: „(2) Francizorul este un profesionist care: (a) este titularul drepturilor asupra unei mărci înregistrate sau a oricărui alt drept de proprietate intelectuală; drepturile trebuie să fie exercitate pe o durată cel puțin egală cu durata contractului de franciză”^[4].

Modificarea adusă textul de la lit. a), prima teză („este titularul drepturilor asupra unei mărci înregistrate sau a oricărui alt drept de proprietate intelectuală”) este de neînțeles! Textul conține o inexactitate care trebuie neapărat corijată: francizorul trebuie să fie titular al drepturilor asupra mărcii înregistrate în toate cazurile, marca francizorului fiind unul dintre cei trei piloni ai francizei; în lipsa unor drepturi asupra mărcii în patrimoniul francizorului nu putem vorbi despre franciză.

Corect ar fi fost dacă în locul conjuncției „sau” ar fi fost folosită conjuncția „și”, iar textul ar fi fost următorul: „titularul drepturilor asupra unei mărci înregistrate și al oricărui alt drept de proprietate intelectuală”; însă nu ne aflăm în această ipostază semantică.

Chiar în lipsa corecției textului, rămâne a se considera că francizorul este titular al drepturilor asupra mărcii înregistrate, având posibilitatea de a permite francizaților uzul acesteia, deoarece în caz contrar nu se poate vorbi despre o rețea de franciză, care trebuie să opereze sub aceeași denumire, în lipsa acesteia nu putem vorbi despre identitatea comună a rețelei fiind absentă în lipsa unei mărci utilizate în comun.

3. Cea de a treia modificare [adusă prin art. 1 alin. (2) lit. e) și art. 1 alin. (5), art. 2 alin. (4)] introduce noțiunea de „unitate-pilot”:

- Textul de la art. 1, alin. (2), lit. e): „francizorul este un profesionist care [...] demonstrează aplicarea concretă a cunoștințelor pe care le deține, în cadrul unei unități-pilot; obiectivele principale ale unității pilot sunt testarea și definitivarea formulei de afaceri”;
- Textul de la art. 1, alin. (5): „Unitatea-pilot este echivalentul unui prototip, fiind menită să asigure cea mai facilă cale de aplicare în practică a rețelei de succes a francizorului, de a testa sistemul de franciză și infrastructura acestuia, servind proiectării programului de franciză, elaborării manualelor de instruire și a operațiunilor zilnice”;
- Textul de la art. 2, alin. (4): „Până la debutul rețelei sale de franciză, francizorul va opera eficient un concept de afaceri, pentru o perioadă de cel puțin un an, în minimum o unitate-pilot.”

Consacrarea legislativă a noțiunii de „unitate-pilot” este salutară în contextul în care regulile deontologiei o semnalau, cum era de altfel și firesc: francizorul, anterior lansării unui concept viabil – ceea ce se prezumă că face odată cu semnarea contractelor de franciză cu francizații – trebuie să fi testat în mod eficient conceptul. Adică să fi avut o idee de afacere, care pusă în practică să demonstreze că este o rețetă a succesului.

Textul art. 1 alin. (5) conține și o inexactitate de natură semantică: unitatea pilot nu are menirea „să asigure cea mai facilă cale de aplicare în practică a rețelei de succes a francizorului”, ci să demonstreze tocmai succesul rețelei francizorului, rețeta dovedindu-se de succes doar ca

^[4] Textul anterior avea următorul conținut: „Francizorul este un comerciant care [...] este titularul drepturilor asupra unei mărci înregistrate; drepturile trebuie să fie exercitate pe o durată cel puțin egală cu durata contractului de franciză”.

urmare a desfășurării eficiente a activității în cadrul unității-pilot. Modalitatea de redactare nu corespunde normelor de tehnică legislativă, care impun ca formularea să fie clară, textul să fie fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce [Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, art. 8 alin. (4)].

În continuare, pentru clarificarea aceluiași text al art. 1 alin. (5), trebuie subliniat că nu este folosit niciunde – în legislația europeană, în Codul deontologic european al francizei, în Contractul model de franciză internațională redactat de Camera Internațională de Comerț din Paris, ori în literatura de specialitate – conceptul de „program de franciză”. Termenul corect este „sistem de franciză”. De asemenea, termenul uzitat este cel de „manual de franciză”, acesta incluzând printre altele și „manualul operațional”, adică inclusiv operațiunile zilnice, iar nu cel de „manual de instruire”. Așadar, nu vom semnala acești termeni ca fiind noi noțiuni introduse prin legea modificatoare a regimului francizei în România, ci le vom considera inexactitudini de natură semantică și necorespunzând normelor de redactare a actelor legislative.

Este subliniat că stabilirea perioadei minime de testare de 1 an este salutară. Desigur că în mai puțin de 1 an nu se pot face aproximări cu privire la reușita unui proiect de business, nefiind încheiat exercițiul financiar, iar pentru acest motiv practica și regulile deontologice semnalau că francizorul nu este gata a lansa o franciză înainte de trecerea unui termen de la inițierea afacerii sale. Menționarea expresă în O.G. nr. 52/1997 privind regimul juridic al francizei a termenului de 1 an aduce clarificări și tranșează eventualele dispute cu privire la prezumția că francizorul ar fi testat ideea sa de afacere și a avut succes.

4. Cea de a patra modificare adusă [prin art. 2 alin. (3)] introduce noțiunea „document de dezvăluire de informații” și conținutul acestuia: „(3) Francizorul furnizează potențialului francizat un document de dezvăluire de informații, care trebuie să conțină date specifice, referitoare la:

- a) istoricul și experiența francizorului;
- b) amănunte privind identitatea managementului francizei;
- c) istoricul de litigii al francizorului și al conducerii acestuia;
- d) suma inițială pe care trebuie să o investească francizatul;
- e) obligațiile reciproce ale părților;
- f) copii ale rezultatului financiar al francizorului din ultimul an;
- g) deținerea informațiilor cu privire la unitatea pilot.”^[5]

De menționat de la bun început că actul normativ prevedea și în forma sa anterioară obligația de informare aflată în sarcina francizorului, precum și informațiile pe care acesta trebuia să transmită potențialului francizat, în vederea formării deciziei de a contracta.

Desigur că ar fi binevenită introducerea unui formular standard de informare precontractuală în vederea probării cu ușurință a îndeplinirii de către francizor a obligației sale de informare

^[5] Textul anterior avea următorul conținut: „(3) Francizorul se obligă să furnizeze beneficiarului informații despre:

- experiența dobândită și transferabilă;
- condițiile financiare ale contractului, respectiv redevența inițială sau taxa de intrare în rețea, redevențele periodice, redevențele din publicitate, determinarea tarifelor privind prestările de servicii și tarifele privind produsele, serviciile și tehnologiile, în cazul clauzei obligațiilor contractuale de cumpărare;
- elementele care permit beneficiarului să facă calculul rezultatului previzionat și să-și întocmească planul financiar;
- obiectivele și aria exclusivității acordate;
- durata contractului, condițiile reînnoirii, rezilierii, cesiunii.”

precontractuală. Însă, regretabil, textul legii de modificare nu conține și o anexă în care să fie prezentat formularul standard de informare precontractuală cu câmpurile predefinite. Putem deduce doar că este vorba despre un document unitar, însă în măsura în care informațiile ar fi transmise, nu există niciun impediment în a considera că obligația a fost îndeplinită chiar dacă respectivele informații au fost transmise în momente diferite în timp, prin documente diferite, poate chiar prin email – cum de altfel se întâmplă frecvent.

La fel de regretabil este că nu se precizează un interval de transmitere al documentului – socotit prin numărare inversă, pornindu-se de la data semnării contractului, ori un răgaz de gândire acordat viitorului francizat.

Cât privește denumirea, acest documentul ar trebui să fie numit „Document de informare precontractuală”, atât ca să reflecte fidel natura juridică a actului, cât și din rațiuni lingvistice. Așa cum precizează și Expunerea de motive, sursa de inspirație este reglementarea americană (în limba engleză denumirea este „*Franchise Disclosure Document*”, sensul acestei noțiuni – „*disclosure*” nu este cel de „dezvăluire”, ci cel de „informare”; traducerea trebuie întotdeauna să urmeze sensul).

Câteva aprecieri, punctual, cu referire la noul text al art. 2 alin. (3):

„a) istoricul și experiența francizorului”: câtă vreme nu se explică exact ce se cere și în ce grad de detaliu, ce înseamnă „istoric”^[6], respectiv “experiența francizorului”, este greu de probat că francizorul nu și-ar fi îndeplinit cu scrupulozitate obligația de a da date despre trecutul și experiența sa în afaceri;

„b) amănunte privind identitatea managementului francizei”: textul ar trebui să indice exact ce se cere, care sunt „amănunțele” și chiar și care sunt funcțiile considerate de „management”. În ce privește identitatea celor care ocupă funcții de conducere în societatea – francizor, cu greu înțelegem care este relevanța informației; ceea ce se transmite în franciză este rețeta unui succes, detalii cu privire la anumite persoane care activează la un anumit moment în cadrul francizei par nerelevante în context^[7];

„c) istoricul de litigii al francizorului și al conducerii acestuia”: textul poate veni în sprijinul viitorilor francizați; cât privește expunerea detaliată a trecutului litigios al celor care fac parte din conducerea francizorului pare, ca în cazul textului de la lit. a), nerelevante în context [să ne imaginăm că un membru al conducerii are numeroase litigii având ca obiect înscrierile de carte funciară, de exemplu... (!)];

„d) suma inițială pe care trebuie să o investească francizatul”: textul rezultă ca urmare a modificărilor aduse O.G. nr. 52/1997 cu privire la regimul juridic al francizei are ca finalitate reducerea informațiilor de natură financiară care trebuie oferite francizatului. Acesta nu ar trebui să afle doar suma inițială pe care trebuie să o investească, ci și celelalte cheltuieli pe care le presupune afilierea la o rețea de franciză (redevența inițială, redevențe periodice etc.).

^[6] Substantivul „istoric” nu are în limba română semnificația pe care o are termenul anglo-saxon a cărui traducere pare a fi.

^[7] De notat că elementul *intuitu personae* în franciză îl vizează pe francizat, persoana acestuia, iar nu pe francizor.

Textul anterior al art. 2 alin. (3) lit. d) era mai complet, indicând că trebuie să se ofere informații cu privire la condițiile financiare specifice ale contractului, respectiv: redevența inițială sau taxa de intrare în rețea, redevențele periodice, redevențele din publicitate, determinarea tarifelor privind prestările de servicii și tarifele privind produsele, serviciile și tehnologiile, în cazul clauzei obligațiilor contractuale de cumpărare.

Așadar ne aflăm în situația în care – prin chiar recenta modificare a reglementării în domeniul francizei – sensul informării să fie trunchiat chiar în cel mai nevralgic punct, cel financiar. Cu toate acestea, pentru o bună derulare a contractelor de franciză și pentru ca expansiunea francizorului să se bazeze pe colaborarea cu parteneri informați corect, care pot să susțină din punct de vedere financiar afacerea, este de sugerat și de dorit ca informațiile de natură financiară puse la dispoziția francizatului să fie cât mai detaliate.

„f) copii ale rezultatului financiar al francizorului din ultimul an”: textul nu arată exact ce documente trebuie oferite, ca urmare francizorul poate oferi copii ale unor documente din care să rezulte rezultatul financiar, însă cerința apare ca fiind excesivă.

Câtă vreme textul se referă la „francizor”, fără a face nicio distincție între activitățile pe care acesta le desfășoară, este posibil ca francizorul să aibă mai multe activități care nu au legătură cu obiectul francizei, deci rezultatul financiar agregat al acestuia să nu fie relevant pentru evaluarea financiară a activității avute în vedere pentru francizare.

Rezultatul francizorului poate să nu fie cel mai bun indicator al succesului activității avute în vedere pentru francizare, deoarece poate avea o cifră de afaceri mai mare, dar profit mai mic, în măsura în care, de exemplu, anumite costuri sunt mai mari pentru francizor decât pentru francizat (cum ar fi diferența de valoare a chiriei într-un oraș mare, ori dimpotrivă, într-un oraș mic).

Așadar, textul propus nu va veni în sprijinul francizatului, care trebuie să dispună de informații relevante pentru a-și putea elabora planul de afaceri. Adică, exact ce s-a eliminat prin reformularea alin. (3) al art. 2.

„g) deținerea informațiilor cu privire la unitatea pilot”: ar fi fost util ca textul să indice clar ce se dorește, ce informații despre unitatea-pilot trebuie comunicate și în ce grad de detaliu.

În concluzie, în noua sa variantă, textul art. 2 alin. (3) reduce categoriile de informații care trebuie oferite francizatului, restrângând sfera informațiilor având natură financiară și excluzând din sfera obligației legale de informare o serie de informații, precum: aria exclusivității acordate francizatului (care exista în vechea reglementare), durata contractului, condițiile reînnoirii, rezilierii, cesiunii (care existau în vechea reglementare). Așadar, așa cum este formulat, textul legal nu are ca efect înlăturarea obligației de informare precontractuală aflată în sarcina francizorului. În aceste condiții, tocmai scopul indicat în Expunerea de motive nu este atins: o mai bună informare a potențialului francizat, care este partenerul contractual mai slab în raport cu francizorul.

II. Modificările instituite prin textul art. III al Legii nr. 179/2019 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 52/1997 privind regimul juridic al francizei, precum și pentru modificarea art. 7 pct. 15 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal și Ordinul ministrului pentru mediul de afaceri, comerț și antreprenariat nr. 1478/2019 privind aprobarea înființării Registrului național de franciză și a Normelor metodologice privind modul de organizare și funcționare a Registrului național de franciză

Textul art. III are următorul conținut: „(1) În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Asociația Română de Franciză, asociație de utilitate publică, va înființa Registrul Național de Franciză în care se vor înregistra, la cerere, informațiile furnizate de către francizori prin documentul de dezvăluire de informații. Francizorii au posibilitatea de a înregistra în mod gratuit documentul de dezvăluire de informații în Registrul Național de Franciză. (2) Conținutul și modalitatea de administrare a Registrului Național de Franciză se stabilesc prin ordin al conducătorului autorității publice centrale cu atribuții în domeniul mediului de afaceri, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi.”

De remarcat și, desigur, de apreciat este, dintr-un început, celeritatea cu care au fost emise de către Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenariat Normele Metodologice de organizare și funcționare a Registrului național de franciză, respectiv la data de 5 noiembrie 2019, când au fost publicate în Monitorul Oficial^[8].

Ce garanții aduce existența acestui Registru național de franciză și cui anume, nu rezultă din textul reglementărilor: nici textul Legii nr. 179/2019 care a modificat regimul juridic al francizei, nici Normele nu menționează care este rațiunea înființării Registrului, cum anume este accesat acesta, în ce condiții și de către cine anume.

Putem deduce scopul existenței RNF lecturând textul Expunerii de motive, unde se precizează că „înființarea Registrului național de franciză (RNF) în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentului act normativ, de către Asociația Română de Franciză, are drept scop transparentizarea evoluției pieței de franciză autohtone, monitorizarea afacerilor în sistemul de franciză, identificarea persoanelor care nu se supun prevederilor codului deontologic al francizei, evidențierea datelor statistice utile, care să pună în evidență rolul tot mai sporit pe care îl joacă franciza în economie prin crearea de noi locuri de muncă”^[9].

Singurul stat european în care există un astfel de registru și care a fost sursa de inspirație a acestei propuneri este Spania, unde registrul este, evident, ținut de către un organism din ministerul de resort^[10] (care în cazul României ar fi Ministerul pentru mediul de afaceri, comerț și antreprenariat), iar nu de o entitate juridică de drept privat, care chiar având statut de utilitate

^[8] Ordinul ministrului pentru mediul de afaceri, comerț și antreprenariat nr. 1478/2019 privind aprobarea înființării Registrului național de franciză și a Normelor metodologice privind modul de organizare și funcționare a Registrului național de franciză, publicat în M. of. Nr. 892 din 5 noiembrie 2019.

^[9] A se vedea: <http://www.cdep.ro/proiecte/2019/000/30/7/em25.pdf>; <https://www.senat.ro/legis/PDF/2018/18L635EM.PDF>

^[10] A se vedea: http://www.franquiciadores.com//wp-content/uploads/2016/04/Real-Decreto-201_2010.pdf

publică nu poate conferi garanțiile guvernamentale necesare în cazul deținerii unor multiple informații care au natură confidențială și țin de secretul de afacere, de strategia de business, precum și al unor categorii date cu caracter personal cu privire la managementul francizorului^[1].

1. Conținutul și modalitatea de administrare. Registrul național de franciză ar trebui să fie integral reglementat prin Legea nr. 179/2019 care a modificat regimul juridic al francizei; atât conținutul acestuia, cât și modul de administrare trebuie să fie stabilite prin actul care reglementează franciza în România, iar nu prin reglementări de rang inferior. Deci, instituirea acestuia s-a făcut cu încălcarea principiilor constituționale și a normelor de tehnică legislativă.

În ce privește felul în care a fost instituit acest registru național al francizelor, aceasta pare de-a dreptul o „privatizare” a ceea ce ar fi trebuit să fie o activitate a instituțiilor statului cu rol de monitorizare, respectiv a serviciilor descentralizate ale autorității publice.

Însă Normele Metodologice din 2019 de organizare și funcționare a Registrului național de franciză transferă competența de reglementare a modului de administrare a registrului către o entitate de drept privat – Asociația Română de Franciză, textul art. 5 alin. (2) al Normelor stipulând că „procedura privind accesul și modul de lucru, în ce privește RNF, va fi elaborată la nivelul Asociației Române de Franciză și aprobată prin decizie a președintelui asociației”. Iar acest lucru când în debutul lor Normele însele arată că „[...] normele metodologice au ca obiect stabilirea procedurilor pe care le implică organizarea și funcționarea Registrului național de franciză, denumit în continuare RNF” [art. 1 alin. (1)].

Rezultă așadar, cum prin aceste Norme s-a procedat la o delegare a competențelor de legiferare către o entitate de drept privat – Asociația Română de Franciză, cu încălcarea principiilor constituționale și a dispozițiilor Legii nr. 179/2019, care stipulează clar: „conținutul și modalitatea de administrare a Registrului Național de Franciză se stabilesc prin ordin al conducătorului autorității publice centrale cu atribuții în domeniul mediului de afaceri, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi” [art. III alin. (2)].

2. Actualitatea, respectiv actualizarea informațiilor. Aceleași Norme prevăd că „RNF se actualizează periodic de către Asociația Română de Franciză” (art. 6), fără însă a indica periodicitatea – cumva de așteptat, deoarece scopul ființării acestui registru nefiind clar, nu se poate stabili nici periodicitatea actualizării informațiilor.

Trebuie subliniat că documentul de dezvăluire de informații este actual doar la un anumit moment „t”, oricând pot surveni schimbări care să facă informațiile conținute în document obsolete, deci fiind inutil și chiar putând induce în eroare. Pe de altă parte, evident că francizorul nu poate comunica perpetuu informații actualizate la zi, având în vedere dinamica francizei, cât și natura unor informații care sunt indicate în Registrul național de franciză: modelul de registru are ca indicatori nu doar numărul de unități francizate, ci și numărul de angajați în rețeaua de franciză. Cum rețeaua este formată din francizor și francizați, care sunt entități independente de cea a francizorului, este puțin probabil ca francizorul să fie întotdeauna la curent, de exemplu, cu numărul de angajați al francizaților, care poate fluctua inclusiv de la o zi la alta. Or, modelul de Registru prevede inclusiv această informație...

^[1] Modelul Registrului național al francizei prevede informații precum „prețuri, discount-uri, facilități” și chiar și mai surprinzător de atât „zone de interes deschidere noi locații”.

3. Înscrierea este facultativă. Astfel cum este reglementată prin Legea nr. 179/2019, înscrierea în Registrul național de franciză este facultativă, textul art. III alin. (1) stipulând că Registrul național de franciză este cel „[...] în care se vor înregistra, la cerere, informațiile furnizate de către francizorii prin documentul de dezvăluire de informații. Francizorii au posibilitatea de a înregistra în mod gratuit documentul de dezvăluire de informații în Registrul Național de Franciză”.

De altfel, nici nu s-ar putea ca înregistrarea să fie altfel decât facultativă, deoarece informațiile schimbate de părți în timpul negocierilor sunt confidențiale, în timp ce înscrierea într-un registru public este de natură să periclitaze confidențialitatea informațiilor despre rețeaua francizorului, care constituie secrete ale afacerii și care trebuie păstrate astfel: secrete!

Cu toate acestea, Normele, prin art. 7 alin. (1), adaugă la lege, stipulând că „înscrierea francizorilor/master francizaților în RNF se realizează după caz la notificarea persoanelor fizice și/sau juridice supuse obligației de înscriere”. Vae!... Legea nr. 179/2019 prin care s-au adus modificări regimului francizei vorbește explicit de „posibilitatea” de înregistrare a unor informații în registru. Cum s-a ajuns ca Normele să indice existența unor „persoane supuse obligației de înscriere”? Prin adăugare la lege!...

Normele de tehnică legislativă interzic existența paralelismelor, care trebuie înlăturate prin abrogare [art. 16 alin. (4) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative]. În cazul de față, nu doar că ne aflăm în situația aceleași reglementări^[12] prin acte diferite, ci mai mult, printr-un act normativ de rang inferior, adică prin Ordin de ministru, se instituie obligații, câtă vreme legea de modificare nu o face, vorbind despre o posibilitate de înscriere, iar nu de o obligație.

4. Documentele și datele care stau la baza completării RNF sunt neclasificate. Normele Metodologice din 2019 de organizare și funcționare a Registrului național de franciză stipulează că „documentele și datele care stau la baza completării RNF sunt neclasificate” în două locuri, la art. 3 alin. (2), respectiv în art. 11 alin. (2).

În conformitate cu definiția dată informațiilor clasificate în Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate^[13] acestea reprezintă „informațiile, datele, documentele de interes pentru securitatea națională, care, datorită nivelurilor de importanță și consecințelor care s-ar produce ca urmare a dezvăluirii sau diseminării neautorizate, trebuie să fie protejate.” [art. 15 lit. b)]. Tot Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate identifică clasele de secretizare ca fiind secrete de stat și secrete de serviciu [art. 15 lit. c)] și definește secretele de stat și secretele de serviciu.

În accepțiunea aceleiași legi, informații secrete de serviciu sunt „informațiile a căror divulgare este de natură să determine prejudicii unei persoane juridice de drept public sau privat” [art. 15 lit. e)].

Dacă putem accepta că de principiu datele și documentele care stau la baza completării vor fi neclasificate, nu este mai puțin relevant că acestea sunt informații secrete de serviciu, a căror divulgare este sau poate fi generatoare de prejudicii cel puțin pentru francizor.

^[12] Art. 1 alin. (2) al Normelor reproduce definiția francizorului, care este evident redată de O.G. nr. 52/1997 privind regimul juridic al francizei.

^[13] Publicată în M. Of. nr. 248 din 04.12.2002.

Așa cum textul Legii nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate o precizează, este în sarcina conducătorilor entităților de drept privat – agenților economici „să stabilească informațiile care constituie secrete de serviciu și regulile de protecție a acestora, să coordoneze activitatea și să controleze măsurile privitoare la păstrarea secretului de serviciu” (art. 32). Singura limitare impusă de lege este interdicția de a clasifica drept secrete de serviciu informațiile „care, prin natura sau conținutul lor, sunt destinate să asigure informarea cetățenilor asupra unor probleme de interes public sau personal, pentru favorizarea ori acoperirea eludării legii sau obstrucționarea justiției” (art. 33 al Legii nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate).

Informațiile indicate a fi introduse în Registrul național de francize de către Ordinul ministrului pentru mediul de afaceri, comerț și antreprenariat nr. 1478/2019 prin art. 2 alin. (2) al Anexei 1 exced listei informațiilor pe care Legea nr. 178/2019 de modificare a regimului juridic al francizei le impune a fi comunicate viitorului francizat prin documentul de informare precontractuală – denumit de lege „document de dezvăluire de informații”. Așadar, din nou s-a adăugat la lege.

Pe de altă parte, câtă vreme legea însăși a dat dreptul entității de drept privat de a decide care informații reprezintă secret de serviciu și deci trebuie păstrate secrete, să se impună printr-un Ordin al ministrului pentru mediul de afaceri, comerț și antreprenariat (!) dezvăluirea unor informații care în accepțiunea oricărei afaceri constituie secret comercial pare de neînțeles...

Nu în ultimul rând este de menționat că în preambulul Registrului se regăsește declarația pe proprie răspundere prin care cel care încarcă informațiile arată că „înțelege că este pasibil de încălcarea legislației penale în ce privește falsul în declarații în cazul în care informațiile nu sunt conforme cu realitatea”. Declararea facultativă a unor informații confidențiale într-un registru ținut de o entitate privată (cu statut de utilitate publică) să conducă la răspunderea pentru infracțiunea de fals în declarații?... Totul în lipsa desăvârșită a unor garanții administrative de gestionare a informațiilor!...

Din punct de vedere utilitarist, declarația pe proprie răspundere pare a fi un nonsens, câtă vreme nu rezultă cine sunt beneficiarii informațiilor depozitate – voluntar – în Registru. Câtă vreme nu sunt semnați beneficiarii informațiilor, cum ar putea acestea să producă efecte consecințe juridice? Presupunând că statutul de utilitate publică al Asociației Române de Franciză ar atrage după sine concluzia că declarația se face în fața unei persoane prevăzută de art. 175 C. pen....

5. Utilizarea Registrului și regulile de protecție a informațiilor înscrise și a datelor în conformitate cu RGPD (Regulamentul general de protecție a datelor cu caracter personal). Normele din 2019 de organizare și funcționare a Registrului național de franciză arată la art. 5 alin. (1) că „utilizarea RNF este asigurată de către Asociația Română de Franciză cu respectarea principiului nevoii de a cunoaște” (sic!). Trecând peste ineditul acestui principiu în materia francizei, sau tocmai pornind de la ineditul acestui principiu în acest domeniu, trebuie să remarcăm că nu se precizează cine trebuie sau poate să cunoască informațiile conținute în Registru. Drept urmare, nu s-a putut stabili un scop al utilizării și pe cale de consecință nu s-a stabilit prin Ordinul ministrului mediul de afaceri, comerț și antreprenariat modalitatea de administrare a Registrului – așa cum Legea nr. 179/2019 a prevăzut. Ci, a fost pasată Asociației Române de Franciză prin art. 5 alin. (2)^[14].

^[14] Supra, p. 10.

În continuare, Normele precizează că „toate documentele care stau la baza înscrierii operațiunilor în RNF se păstrează la Asociația Română de Franciză în foldere individualizate în format electronic” [art. 8 alin. (2)]. De asemenea, Normele stipulează că „în procesele de înscriere și modificare a datelor din RNF, Asociația Română de Franciză protejează interesele de securitate și comerciale ale francizorului, precum și confidențialitatea informațiilor furnizate” [art. 11 alin. (1)].

Se observă că nu sunt precizate garanțiile de securitate a înscrierilor, respectiv a informațiilor, care sunt confidențiale și reprezintă secret al afacerii francizorului.

Care ar fi deci, motivul pentru care un francizor să depoziteze informații importante pentru afacerea sa într-un registru a cărui scop nu se cunoaște și a cărui accesibilitate nu este stabilită printr-un act normativ? Toate acestea, în lipsa oricărei garanții cu privire la securitatea datelor?

Ce se întâmplă dacă informațiile sunt accesate neautorizat și secretele de afaceri ale unei rețele de franciză ajung să fie publice? Răspunde Asociația Română de Franciză pentru pierderea suferită de francizor și francizații săi? În lipsa unor garanții clare, Registrul al cărui conținut a fost definit prin Ordinul ministrului pentru mediul de afaceri, comerț și antreprenoriat nr. 1478/2019 privind aprobarea înființării Registrului național de franciză și a Normelor metodologice privind modul de organizare și funcționare a Registrului național de franciză este total neavenit.

Ca notă de final, trebuie amintit și faptul că Registrul conține și datele cu caracter personal, iar pentru prelucrarea acestora de către francizor prin înscrierea în Registru ar trebui să existe un scop care să se circumscrie cerințelor legislației privind protecția datelor cu caracter personal. În absența a însuși scopului ființării Registrului, este dificil de găsit scopul prelucrărilor. Sau, imposibil.

În concluzie, în condițiile prevăzute în prezent de legislație, existența Registrului nu este fezabilă, nu vine să ușureze activitatea francizorilor, nici să ofere garanții francizaților, deci să asigure o mai bună funcționare a francizei în România. Cum textul de lege nu justifică funcțiunile unui astfel de registru, nu se înțelege care este utilitatea (publică) existenței sale. În plus, franciza fiind o modalitate de comercializare, nu este legată de un produs sau un serviciu, deci nu putem vorbi de o piață relevantă a francizei. Și, trebuie subliniat, modul de reglementare al Registrului este realizat cu încălcarea principiilor constituționale.